

Seat No. : _____

LE-114

April-2014

B.A., (Sem.-VI)

CC-312 : Geography

(Political Geography)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 70

સૂચના : (1) જરૂર જણાય ત્યાં સ્વચ્છ આકૃતિ દોરો.

Instructions : Draw figures wherever necessary.

(2) પ્રશ્નની જમણી તરફ ગુણ દર્શાવેલ છે.

Figures to the right side indicates marks.

(3) બધા પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.

All questions are compulsory.

1. રાજકીય ભૂગોળની વ્યાખ્યાઓ આપી, તેના વિષયવસ્તુની ચર્ચા કરો. **14**

Define 'Political Geography' and discuss its subject matter.

અથવા/OR

રાજકીય ભૂગોળના અભ્યાસનાં અભિગમો જણાવી, કાર્યાત્મક અને સંયુક્તક્ષેત્ર અભિગમ સમજાવો.

State approaches to the study of political geography and explain functional and Unified field theory approach.

2. 'રાજ્ય'ના ઉદ્ભવ માટે જવાબદાર ભૌગોલિક પરિબલોની સમીક્ષા કરો. **14**

Critically evaluate geographical factors responsible for the emergence of the 'state'.

અથવા/OR

'રાજ્ય'ના નિર્માણમાં આર્થિક, સામાજિક, સાંસ્કૃતિક અને ઐતિહાસિક પરિબલોની ભૂમિકા મૂલવો.

Evaluate role of socio-economic, cultural and historical factors in emergence of the 'state'.

3. રાષ્ટ્રના કદ અને આકારનું ભૂ-રાજકીય મહત્ત્વ ચર્ચો. **14**

Discuss geo-political importance of shape and size of the 'state'.

અથવા/OR

સીમા અને સરહદ વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરી, સીમાઓનું વર્ગીકરણ સમજાવો.

State the difference between 'Boundary' and 'Frontier'. Explain the classification of Boundaries.

4. મેહાનની વૈશ્વિક વ્યૂહાત્મક વિચારધારાની પ્રસ્તુતતા ચર્ચો. 14
Discuss the relevance of Mahan's global strategic view.

અથવા/OR

‘પર્યાવરણ’નાં ભૂરાજકીય પરિમાણ પર સમીક્ષાત્મક નોંધ લખો.
Write a critical note on geo-political dimension of ‘Environment’.

5. (a) ટૂંકમાં જવાબ આપો : 8
Answer in brief :

- (1) ભૂ-રાજકારણની વ્યાખ્યા આપી, ભૂ-રાજકારણ અને રાજકીય ભૂગોળ વચ્ચેનો ભેદ સ્પષ્ટ કરો.

Define geo-politics and bring out the difference between political geography and geo-politics.

- (2) ‘વ્યૂહાત્મક સ્થાન’ એટલે શું ? સદૃષ્ટાંત સમજાવો.

What is strategic location ? Explain with example.

- (3) સાંસ્કૃતિક (એથનિક) સીમા એટલે શું ? ભારત સંદર્ભે સાંસ્કૃતિક સીમાનું દૃષ્ટાંત આપો.

What is ‘Ethnic boundary’ ? Give example of ethnic boundary with reference to India.

- (4) ‘રાજ્ય’નાં ભૌગોલિક સ્થાનના પ્રકારો જણાવો. સરહદે આવેલા દેશો સંદર્ભે સ્થાન-વીસીનલ લોકેશનનું ઉદાહરણ આપો.

State the types of geographical locations of the ‘state, with an example of vicinal location.

- (b) નીચેના જોડકાં જોડો : 6
Match the followings :

(1) એચ.જે. મેકિન્ડર
H.J. MacKinder	(i) અવિરત વિકાસ
Sustainable development
(2) ભૂમિબંદિસ્ત દેશ
Landlocked country	(ii) અન્ય દેશમાં ફેલાયેલ બીજા દેશનો ભૌગોલિક રીતે છૂટો પડેલો વિસ્તાર
Portion of a country geographically separated from the main part by surrounding alien territory.
(3) ચીલી
Chile	(iii) ઈજિપ્ત
Egypt
(4) એજન્ડા-21
Agenda-21	(iv) નેપાળ
Nepal
(5) એક્સ ક્લેવ
Ex-clave	(v) લંબાત્મક આકાર ધરાવતો દેશ
Elongated shape state
(6) ભૌમિતિક સીમા
Geometric boundary	(vi) હૃદય પ્રદેશનો સિદ્ધાંત
Heart-land theory